

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**КАФЕДРА СУСПІЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН
КАФЕДРА ДИТЯЧИХ ХВОРОБ**

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

**II ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

**«СОЦІАЛЬНО-ЕТИЧНІ ТА ДЕОНТОЛОГІЧНІ
ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ МЕДИЦИНИ
(НЕМЕДИЧНІ ПРОБЛЕМИ В МЕДИЦИНІ)»**

18-19 ЛЮТОГО 2021 РОКУ

М. ЗАПОРІЖЖЯ

УДК 614.253:17.021.3](063)

З-41

Редколегія:

Боярська Л. М. – завідувач кафедри дитячих хвороб ЗДМУ, кандидат медичних наук, професор;

Утюж І. Г. – завідувач кафедри суспільних дисциплін ЗДМУ, доктор філософських наук, професор;

Котлова Ю. В. – кандидат медичних наук, доцент кафедри дитячих хвороб ЗДМУ;

Сенетий Д. П. – доктор філософських наук, доцент кафедри суспільних дисциплін ЗДМУ;

Мегрелішвілі М. О. – кандидат філософських наук, доцент кафедри суспільних дисциплін ЗДМУ;

Касаткіна К. А. – викладач кафедри суспільних дисциплін ЗДМУ.

Збірник матеріалів II Всеукраїнської науково-практичної конференції «Соціально-етичні та деонтологічні проблеми сучасної медицини (немедичні проблеми в медицині)» (18-19 лютого 2021 року). – Запоріжжя: ЗДМУ, 2021. – 180 с.

Автори матеріалів несуть повну відповідальність за достовірність наданої у доповідях інформації й точність наведених цитат. Точка зору автора не завжди може співпадати з позицією редколегії.

ЗМІСТ

1. ФІЛОСОФІЯ МЕДИЦИНИ – ІНТЕЛЕКТУАЛЬНО-НАУКОВИЙ ПРОЕКТ ХХІ СТ.: ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ

<i>Утюж І.Г., Спиця Н.В.</i> Суспільне здоров'я як запорука національної безпеки.....	7
<i>Іванова К. А., Балабай Я. В.</i> Філософія – медицина – біоетика: актуалізація взаємодії на сучасному етапі	9
<i>Дубініна В. О.</i> Філософсько-теоретичні аспекти історії медицини у сучасному суспільстві	11
<i>Венцель Н. В.</i> Нерівномірність використання новітніх технологій у медичній сфері у контексті четвертої промислової революції	12
<i>Вітюк І. К.</i> Релігійний чинник у контексті філософії медицини: історія і сучасність	14
<i>Димитрюк Д.С., Беляєва Ю.С., Корхова М.В., Нагорна О.О., Котлова Ю.В.</i> Філософські та медичні обрії першого вдиху новонароджених	17
<i>Кірієнко С. В.</i> Філософський та соціологічний аспекти ставлення студентів-медиків до питання якісної відмінності наук	19
<i>Жадько В. А.</i> Філософська основа деонтології	22
<i>Кравченко В. Ю.</i> Біоетичні аспекти концепції сталого розвитку	25
<i>Масаликін О. Р.</i> Здоров'я людини – нова парадигма суспільного розвитку	28
<i>Павленко Н. В.</i> Медицина як феномен сучасної культури	29
<i>Спиця Н.В., Буніна В.П.</i> Смерть як частина життя: соціо-філософські та медичні погляди на проблему	31
<i>Селетий Д. П.</i> Парадоксальність гуманізму наукової медицини	33

2. ПІДГОТОВКА СПЕЦІАЛІСТА В СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

<i>Турган О.Д.</i> Формування національної інтелігенції в сучасних ЗВО медичного та фармацевтичного спрямування	36
<i>Ковтун Н.М., Ковтун Ю.В.</i> Професійна орієнтація здобувачів медичної освіти в умовах четвертої індустріальної революції	41
<i>Александрова К. В., Крісанова Н. В., Іванченко Д. Г.</i> Про роль самостійної роботи у формуванні креативного мислення майбутнього фахівця з лікувальної справи..	44
<i>Бобело В. С.</i> Роль філософії та суспільних і гуманітарних наук у формуванні особистісної цілісності у майбутніх лікарів	45
<i>Вещикова О. С.</i> Реалізація мовного закону у сфері охорони здоров'я і підготовці майбутнього лікаря	54
<i>Вячеславова О.А.</i> «Філософія професійної комунікації» в медичному ВНЗ: деякі зауваження щодо викладання вибіркового курсу	57
<i>Звягіна Г. О.</i> Становлення професійної ідентичності студентів 1-3 курсу на заняттях з української мови як іноземної	60
<i>Корнієнко Г. В., Дмитряков В. О.</i> Програма профілактики ускладнень гострого апендіциту у дітей	62
<i>Крупей К. С.</i> Викладач природничих наук у вищому навчальному закладі: проблема взаємодії наукової і педагогічної діяльності	66
<i>Куліченко А. К.</i> Особливості вступу до резидентури: американський інноваційний досвід	67

послуг, здоров'явитратність сучасної системи освіти. Особливу занепокоєність у авторів викликає стан здоров'я дітей, шкільної та студентської молоді. «Аналіз статистичних даних свідчить, що всього лише 5% випускників шкіл є практично здоровими, 40% школярів хронічно хворі, 50% мають морфофункціональні відхилення, до 80% страждають на різні нервово-психічні розлади. Тільки 5% юнаків допризовного віку не мають медичних протипоказань до проходження військової служби» [2].

Наведені цифри говорять тільки про одне, і ми не випадково почали тези з фундаментальних морально-етичних принципів буття людини. Тому що в умовах кризи капіталізму, де про людину ніхто вже і не згадує, формуються нові смисли, парадигми адекватного суспільного розвитку, де принципи людиноцентризму і людиновимірності будуть займати перші позиції. А реалізація цих принципів завжди буде починатись із здоров'я кожної людини. Тому визначення здоров'язбережної технології та ідеології нашого розвитку постане головним завданням майбутньої державної політики, коли реально прийде усвідомлення того, що суспільне здоров'я нації – це наша національна безпека.

Література

1. Фрідман М. *Капіталізм і свобода* / Мілтон Фрідман, Роуз Фрідман; пер. з англ. Н. Рогачевська. К.: Наш формат, 2017. 216 с.
2. *Загальна теорія здоров'я та здоров'язбереження*: колективна монографія / за заг. ред. проф. Ю. Д. Бойчука. Харків: Вид. Рожко С. Г., 2017. 488 с.

МЕДИЦИНА ЯК ФЕНОМЕН СУЧАСНОЇ КУЛЬТУРИ

*Павленко Н. В., викладач кафедри суспільних дисциплін,
Запорізький державний медичний університет*

Для більш адекватного відображення результатів наукового дослідження щодо соціального аспекту медицини, як рефлексії сучасної культури суспільства, недостатньо зануритись лише у природничо-наукове знання. Відомо, що питання медицини є загальнокультурним, тому і всебічне дослідження його аспектів можливе лише у філософському дискурсі. Саме це дозволить проаналізувати метафізичні засади медицини як феномена сучасної культури та дослідити соціальні аспекти медикалізації, яка відбувається під впливом соціальних, економічних, політичних процесів у сучасному суспільстві.

Зростання значення медицини у сучасній культурі є очевидним, що робить це питання вельми актуальним. Йдеться як про появу нових хвороб, так і про стрімкий розвиток методів лікування і, взагалі, про зміни у сприйнятті хвороби і хворого. Та варто зауважити, що різке підвищення ролі медицини у сучасному суспільстві логічно призводить до конфлікту між морально-етичними принципами, культурними традиціями суспільства та важливими для виживання суспільства науково-технічними досягненнями, зокрема, в галузі медицини [3].

Ми вважаємо, що для аналізу впливу медицини на ціннісно-сміслові зміни у суспільстві, доречним буде звернутися до наукового доробку французького постструктураліста М. Фуко. Трансформація психологічних і

соціальних структур, що представлена у його працях, дозволяє виявити метафізичні підстави феномена медицини, яка з'являється як раціоналізація в соціальній структурі суспільства, як контроль над афективною поведінкою в людському досвіді, як зміна в регулюванні афектів за допомогою зовнішнього примусу й самопримусу [2].

Описуючи становлення медицини як інституту соціального контролю у своєму творі «Народження клініки» філософ показує, з одного боку, як медицина вбудовується в соціальність і стає яскравим відображенням культури суспільства, більш того, як вона стає домінантою сучасної культури і показником цивілізованості людини, її рівня життя й багатства, таким чином, формуючи дисциплінарне суспільство [2]. А з іншого боку, як культура втілюється у медичному просторі у вигляді нового знання і розширення спектра кваліфікацій. Поглиблення і розвиток медичного знання призводить до специфічних зсувів у суспільній свідомості. Можна навести приклад, як сучасне знання про смерть впливає і на уявлення про неї: коли смерть сприймається вже не в якості цілісного явища, а має стадії: «клінічну», «біологічну», «смерть мозку», то і відношення в суспільстві до смерті відповідно змінюється і задається певний вектор пізнавального процесу та розвитку всіх галузей діяльності людини.

Тут важливо правильно оцінити досягнення в галузі медицини, чи вони приносять користь суспільству даруючи нову якість життя, чи просто збільшують кількість прожитих років.

Продовжуючи питання якості життя звернемося до роботи А. Дітона «Велика втеча», в якій автор стверджує, що за останнє століття країни світу здійснили доволі потужний стрибок у бік покращення життєвих умов. Мається на увазі не тільки зростання матеріального благополуччя (дохід, майно, статок), але і покращення фізичного та психологічного здоров'я, за рахунок розвитку сфери медицини [1]. Не можна не погодитись із автором і додати, що рівень соціального розвитку суспільства, складовою якого є і розвиток сфери медицини, дозволяє в більшій мірі відчувати себе щасливими, за рахунок можливості стежити та піклуватися про своє здоров'я та життя близьких, що виводить суспільство на новий рівень соціальної культури.

Підбиваючи підсумки нашого аналізу і враховуючи реалії сьогодення, варто звернути увагу на наступне питання, розвиток якого можливий у подальших дослідженнях: «Чи сприяє сьогодні медицина, як феномен культури, єдності суспільства, зміцненню соціальних зв'язків, чи навпаки, призводить до фрагментарності у соціальному бутті, культивує індивідуалізм і соціальну гидливість (відразу)?».

Список використаних джерел:

1. Дитон А. *Великий побег: здоровье, богатство и истоки неравенства* / пер. с англ. А. Гуськова. М.: Изд-во Института Гайдара; Фонд «Либеральная Миссия», 2016. 368 с.

2. Фуко М. *Рождение клиники* / пер. с франц., науч. ред. и предисл. А. Ш. Тхостова. М.: Смысл, 1998. 310 с. URL: <https://www.litmir.me/br/?b=116390> (дата звернення: 20.05.2018).

3. Shvidka, L. Медикалізація суспільства як соціальна проблема: сутність, агенти, наслідки. *Епістемологічні дослідження в філософії, соціальних і політичних науках*. 2010. Вип. 2(20). С. 80-86. Retrieved із <https://visnukpfs.dp.ua/index.php/PFS/article/view/250>.